

Dezembro, 1/25000
PNOA ©IGN
Ano 2011

CARTOGRAFÍA 1/50000
©IGN - Ano 2007

ALLARIZ

A Reserva da Biosfera Área de Allariz (declarada pola UNESCO no 2005), é un territorio de enorme importancia bioxeográfica, xa que é fronteiroizo entre as dúas grandes rexións que coexisten na Península Ibérica, a mediterránea e a eurosiberiana.

No concello de Allariz atopamos un factor xeográfico singular que ten marcado o devir do territorio ao longo dos séculos, e segue a ser hoxe motor de desenvolvemento: o Río Arnoia. Entorno a el vértense os seus 92 núcleos de poboación dos cales destaca a propia vila de Allariz, pero tamén outros tan singulares como San Salvador dos Penedos, Santa Mariña de Augas Santas e o propio Castro de Armea.

Allariz, que foi Vila e Corte na Baixa Idade Media, obtivo o seu foro no s. XII de mans do rei Afonso VII, chegando a ser un importante centro político e comercial, como o demostra a súa importante xudaría. A presenza xudía deu lugar á lenda de Xan de Arzúa e á Festa do Boi, que se mantén dende 1317.

A súa poboación pasou por momentos de gran pulo, coa construción de casas nobres e o Mosteiro de Santa Clara, na Idade Media, chegando aos 10.000 habitantes na primeira metade do s. XX, relacionados co comercio do liño, e posteriormente coa industria do curtido, da que chegaron a existir 52 fábricas no termo municipal.

Tras isto Allariz, como a maior parte do interior de Galicia amorteceu, vendo marchar os seus fillos camiño da emigración ao longo do s. XX. Cando a poboación xa por pouco superaba os 5.000 habitantes, no 1989, a veciñanza foi quen de poñer en valor o seu patrimonio secular. Empezando polas construcións abandonadas do entorno do Río Arnoia: curtidoiros, muíños, presas. Continuando pola recuperación do seu Casco Histórico, que pasou en moitos casos das silveiras a ser un importante polo de desenvolvemento económico, co seu centro de *outlets*, locais hostaleiros, e hospedaxes con encanto, espazos de artesanía, etc.

É a aposta decidida por un medio rural que estaba a quedar exánime, poñendo en marcha novas iniciativas como a carne de boi, o Ecoespazo do Rexo, a cervexa artesanal, transformados de castaña, queixo de ovella, rebaños extensivos, etc. Todas elas deron lugar a ilusiónantes propostas de futuro, que aproveitan a incontestable contorna natural (sebes, bosque de ribeira e touzas), o seu coidado, e a aposta pola calidade de vida a través dos servizos públicos, o desenvolvemento de actividades etnográficas e culturais, e o dinamismo económico do territorio.

Este conxunto de medidas fixeron remozar a poboación e conqueriron que este concello sexa hoxe un exemplo a seguir, na procura de espazos onde os cidadáns podan desenvolverse dun xeito respectuoso coa súa contorna e con eles mesmos.

Texto de Bernardo Varela López, Enxeñeiro de Montes

A "Vila Alaricii", posiblemente de orixe sueva, convértese en enclave real da monarquía galega a finais do século XI. No século XIII amurállase e vive un segundo esplendor no século XVIII coa construción de torres e casas blasonadas dentro e fóra dos seus muros.

VISTA DE ALLARIZ DESDE O CASTELO

VISTA DE ALLARIZ DESDE PENAMÁ

CURTIDOIRO

VIVENDAS REHABILITADAS

ACEARRICA

RESTOS DO CASTELO DE ALLARIZ

ECOSPAZO DO REXO

O río Arnoia foi o río condutor e fonte de enerxía das fábricas de coiros, dos muíños e das minicentraís caseiras, un elemento vital para o sustento económico tradicional da vila.

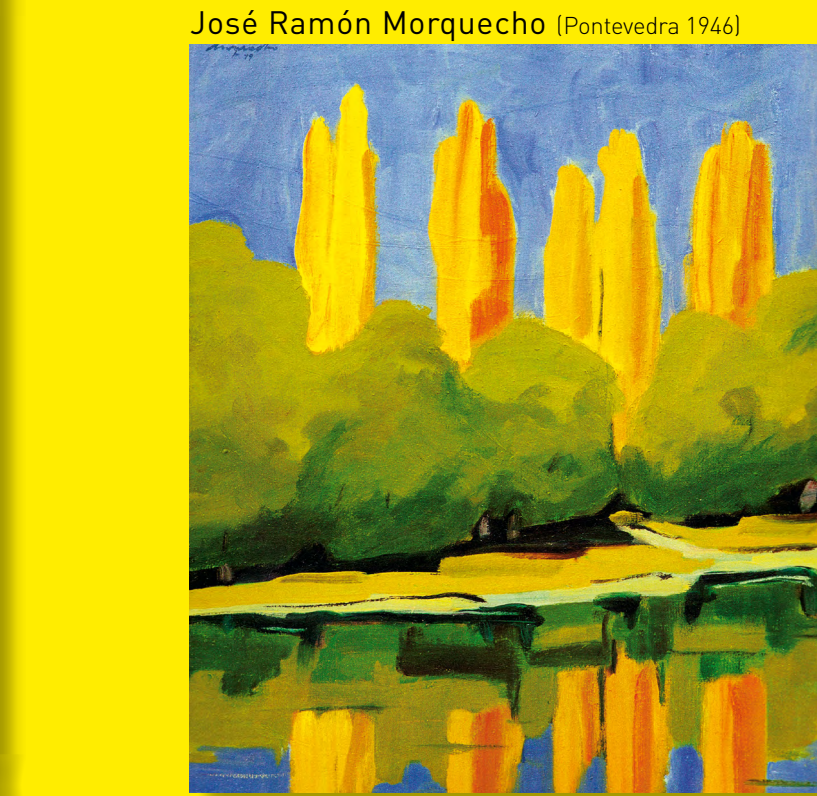
O planeamento urbanístico aprobado no ano 1994 propón ordenar sen alterar o modelo tradicional de asentamento, mellorar a calidade de vida das persoas e protexer os recursos naturais e culturais. Os espazos verdes e as zonas de espaxamento no centro urbano combinanse con edificios rehabilitados destinados a novos usos, novas edificacións integradas e apartamentos fóra do entramado histórico.

O montículo granítico do Castelo preside a volta do Arnoia ao seu paso por Allariz. No seu cume, posíble recinto castrexo, ergueuse na Baixa Idade Media unha fortaleza que dominaba o paso do río e serviu de defensa á vila.

O artista vasco Agustín Ibarrola realizou unha intervención creativa de *land art* no bosque de ribeira do río Arnoia.

Allariz aséntase no val do río Arnoia, que baña o centro histórico polo seu lado norte e noroeste. Nas marxes do río atopamos amieiros, salgueiros e freixos. A recuperación das ribeiras supuxo a creación de espazos verdes para o uso da cidadanía.

A Autovía das Rías Baixas, A-52, comunica a vila e o seu polígono industrial con Ourense e Castela e León. Para salvar o fondo de val do río Arnoia, fíxose necesario a construción dun viaduto.

cos veciños para facer de extras e transformouse o aspecto da vila para asemellala a unha dos anos 1930. As rúas cubríronse de palla e terra, cortouse o tráfico no centro e o Concello tivo que retirar todos os faoiros, as paleleiras, os colectores e os sinais de tráfico durante a rodaxe. Esta circunstancia foi aproveitada para substituílos por outros máis discretos e máis acordes co casco histórico.

10.000 ANOS
CUATERNARIA (NEOZOICO)

ás veces si que é certo, é que as nubes son de auga. Están constituídas por milleiros de millóns de diminutas partículas de xelo e auga. Cando se xuntan moitas delas, fórmanse as pingas que, por pesadas que se volven, xa non son capaces de mantérense no aire, e caen en forma de choiva. Esta auga vaise coando polas gretas e poros das terras, e escorregando polas rochas ata xuntarse nuns lugares profundos onde se almacena, e logo ... ¡Aí está! Volve saír para fóra, pinga a pinga, como xa dixen máis arriba. Todo o que digo seino porque o lin nas pedras das montañas, que son coma libros, ou me foi contado por alguén. Precisamente, para que estas historias non se me esquezan e non queden perdidas para sempre, decidín escribi-la miña historia.

MEMORIAS DUN RÍO
Antón Cortizas Amado, Ed. SM, 1989, ISBN 84-348-2701-8

PAISAJE DE RÍO CON BARCA. Óleo sobre lenzo (38x49)
Ovidio Murguía (Dodro 1871 - A Coruña 1900)

Os Xuqueiros
A Frieira
A Acea
O Mato
Allariz
Vilar Fondevila